

TA'LIM SIFATINI OSHIRISH YANGI O'ZBEKISTONNI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM OMILIDIR

1. Nosirova Dilfuza Nabiyeвна

2. Hazratov Abdulloh Xamrozbek o'g'li

1. Andijon viloyati Yuridik texnikumi

yuristlar uchun xorijiy til o'qituvchisi, 3 chi darajali yurist.

2. 114 guruh o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7697664>

Yoshlar O'zbekiston davlat siyosatining doimo e'tibor markazida bo'lib kelgan va shunday bo'lib qoladi Yangi O'zbekistonda ham. Bugun mamlakatimizda har bir sohada keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilib, jamiyatdagi dolzarb muammolarni bartaraf etish borasidagi ishlar jadal sur'atlarda olib borilmoqda, yoshlarning har tomonlama barkamol bo'lib voyaga yetishi va bilim olishi uchun shart-sharoit yaratilmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, "Har qanday davlatning tarixiy taraqqiyotidan ma'lumki, mamlakatning jadal rivojlanishi, erishayotgan yutuqlari, xalqi farovonligi ta'lim-tarbiyaga qaratilayotgan e'tibor darajasi va kelajagiga bog'liq - bu mamlakatdagi yoshlardir. Shu ma'noda O'zbekistonda yoshlar muammosi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir" - O'zbekiston chin ma'noda yoshlar mamlakatidir.

O'zbek jamiyatida biz ta'lim tizimiga kompetensiyaga asoslangan yondashuvni joriy etish jarayonining guvohi bo'lmoqdamiz, bu esa, T.A.Satorova va A.R.Golubevalarning fikricha, "ta'limning gumanistik-axborot paradigmasidan pragmatik-instrumental paradigmaga o'tishga olib keladi" [2]. O'qituvchi qiyin tanlov oldida turibdi - elektoratni manipulyatsiya qilishni osonlashtiradigan buzg'unchi tendentsiyalarga rioya qilish yoki odamning tishli bo'lakka aylanishiga qarshi turish - osongina almashtiriladigan, bozorda talab qilinadigan vakolatlarni amalga oshirishga o'rgatilgan. Eng muhimi - "Tsezar shohligi" ga moslashish yoki yaxshilik, haqiqat, go'zallikni izlashda cheksiz yaxshilanish istagini shakllantirishga e'tibor qaratish.

O'qituvchi esda tutishi kerakki, tor mutaxassis o'z kasbiy faoliyatini har tomonlama tahlil qilish, rejalashtirish, tashkil etish, nazorat qilish, to'g'rilash, shu jumladan yuzaga kelgan muammolarga etarli darajada javob bera olmaydi. Har bir bunday mutaxassis hammaga o'rgatmoqchi, o'zi hech narsani o'rganishni istamaydi. Natijada, ularning har biri faqat bitta tor sohani tushunadi va undan tashqarida hech narsani tushunmaydi. Tor mutaxassis real dunyodan chetlashtiriladi, chunki gapirishni yaxshi ko'radi, lekin tinglashga qodir emas, kamroq eshitadi.

"Inson - odamga bo'ri" munosabatining oqibatlari ayniqsa halokatli va shuning uchun odam odam bilan muloqot qiladigan kasblarda, shu jumladan o'qituvchilik kasbida qabul qilinishi

mumkin emas. “Har bir inson o‘zi uchun” degan bugungi moda munosabati insonning hayotiylikini susaytiradi va susaytiradi, vatanparvarlikni kosmopolitizm bilan almashtirishga olib keladi, jamiyatda sodir bo‘layotgan voqealarga befarqlikni oshiradi, koinotning barcha quyi tizimlarining, shu jumladan insonning yaxlitligini jamiyat, tabiat buzadi [1].

Ko‘paygan o‘quv-uslubiy birlashmalarning yangi talablari ko‘chkisida o‘qituvchi turli xil texnologiyalarni ichki motivatsiyasiz o‘rganish o‘z qiymatini yo‘qotishini, mozaik dunyoni ma‘nosiz elementlarga bo‘lishini unutmasligi kerak. Ziyoli bo‘lmagan mutaxassisning yangi bilim, ko‘nikmalar bilan “qurollanishi” o‘zi uchun ham, u endi xizmat qilmaydigan jamiyat uchun ham xavflidir. Katta ehtimol bilan, bunday mutaxassis jamoat manfaatlarini shaxsiy manfaatlar bilan almashtiradigan amaldorlar, tayyor natijalarni qo‘llaydigan va yangi g‘oyalar va usullarni qo‘shmaydigan "qo‘llashchilar" safiga qo‘shiladi" [3].

Bunday vaziyatda o‘qituvchilarning ustuvor vazifalaridan biri bunday rivojlanish stsenariysini sekinlashtirish, innovatsiyalarni filtrlash va hatto zamonaviy ta‘lim tizimining yuqoridagi “kasallik”lariga faol immunologik reaksiyaga faol qarshilik ko‘rsatishdir. Muqobil modelda talabaning dunyoqarash bilimi voqelikni aniq fanlar atamalaridan farq qiluvchi atamalar, tushunchalar, kategoriyalar bilan tavsiflashini hisobga olishi kerak. Bir tushunchalar tizimida ifodalangan aniq bilimlardan boshqa tizimda ifodalangan dunyoqarash tasvirlariga bevosita o‘tish mumkin emas.

Shu bilan birga, umuminsoniy o‘qituvchining o‘zi nafaqat yaxlit dunyoqarashga ega bo‘lishi, balki noorganik tabiat, inson haqidagi bilimlarning sinkretizmini yetkaza olishi, barcha falsafiy-mafkuraviy ma‘no va ma‘nolarni o‘zaro bog‘lay olishi zarur. Faqat fanlararo aloqalargina talabalarda olam haqidagi umumlashtirilgan ilmiy qarashni shakllantirishga qodir emas. Ko‘ngil, ruhning bu ishi tor mutaxassis uchun kompetentsiyalar majmuasiga sig‘maydi [3].

Hozirgi vaqtda talaba va hatto o‘qituvchining o‘zi ham bir-biriga zid bo‘lgan asosiy ma‘lumotlar oqimida har doim ham mantiqiy bog‘lanishni topa olmaydi. Va bu faqat shakllanmagan tanqidiy fikrlash haqida emas. Atrofdagi dunyoning paydo bo‘layotgan murakkab muammolarini yagona nuqtai nazardan, umumiy metodologiya nuqtai nazaridan o‘rganish kerak, deb hisoblaymiz. Bundan tashqari, turli kurslar, fanlar bo‘yicha ma‘lum bir ob‘ekt yoki hodisani o‘rganish umumlashtirilgan xarakterdagi xususiyatlarni aniqlashga qisqartirilishi kerak (gumanitar tsiklning sub‘ektlari, davrning tipik xususiyatlari, mentalitetning umumiy xususiyatlari yoki milliy xususiyat, insoniy qadriyatlar ierarxiyasi va boshqalarni asos qilib olish mumkin). Shu bilan birga, o‘rganilayotgan hodisa yoki ob‘ektlarni ko‘p o‘lchovli, ko‘p o‘lchovli ko‘rishga o‘rgatish muhimdir.

Hozirgi vaqtda yaxlit dunyoqarashga ega bo'lgan shaxsni tarbiyalash sizga ruhni, ruhni, tanani o'zgartirmasdan, ortiqcha shov-shuvlardan, illyuziyalardan, ruhiy oqimning yuzaki tajribalaridan xalos bo'lishga imkon beradi. Butunlikni tiklash borliqning barcha darajalarini birlashtirgan to'liq sevgi qobiliyatini kafolatlaydi. Bundan tashqari, ma'rifiy hikmatga erishgan odam prognostik qobiliyatga ega va faol harakatlarga qodir. Butun dunyoqarashga ega bo'lgan shaxs atrof-muhitning "qidiruvlari" ga adekvat "javob" berishga qodir. U o'z rivojlanishining mumkin bo'lgan traektoriyalarini eng aniq bashorat qilishga, atrofimizdagi voqelikning kelajakdagi holatini ehtimollik bilan tavsiflashga qodir. Bunday intellektual xususiyatga ega bo'lgan shaxs nafaqat voqealarning mumkin bo'lgan rivojini oldindan ko'ra oladi, balki u istalmagan hodisalarning takrorlanishining oldini olishga qodir.

Barkamol inson o'zi va dunyo o'rtasida tanlov qilish muammosiga duch kelmaydi, chunki u tinch rivojlanish tinchligiga erisha oladi - barkamol birgalikda evolyutsion cheksiz o'z-o'zini murakkablashtirish, o'z-o'zini takomillashtirish. Tanlanganlarning yo'li doimiy mehnat, maqsadni, hayot mazmunini aniq anglab, nafaqat yoshlar, balki kamolotga yetgan avlod uchun ham "keng yo'l" bo'lishi mumkin. Shuni ta'kidlash ham lozimki, mamlakatimizning qayeriga bormaylik, barcha hududlarda yoshlar faolligi uchun qulay shart-sharoit yaratilgan. Xususan, yoshlarga oid siyosat yurtimizdagi har bir viloyat, har bir shahar va qishloqqa yetib kelganini alohida ta'kidlash kerak. Bunday sharoitlardan unumli foydalanib, yoshlar har tomonlama o'z iste'dodini namoyon etish, barcha sohalarda bilim, ko'nikma va tajribasini oshirish, yuksak natijalarga dadil erishishga intilmoqda [2]. Mamlakatimizda barcha siyosiy jarayonlar yuksak saviyada, katta mas'uliyat bilan amalga oshirilmoqda. Xususan, mamlakatimizdagi siyosiy jarayonlar, Prezident saylovi ko'tarinki ruhda va yuqori saviyada o'tgani yoshlar faolligini ta'kidladi. Bungacha mamlakatimizning har bir hududida saylov okruglari tashkil etilib, yoshlarimiz saylovoldi tashviqotida faol ishtirok etdi.

Senat huzuridagi Yoshlar parlamenti Maslahat kengashi a'zosi, Toshkent viloyati Oxangaron shahridagi 1-umumta'lim maktabining 11-sinf o'quvchisi Kamoliddin Akbaraliev "Ta'lim yo'nalishi bo'yicha xalqaro tanlovda 1-o'rinni egalladi. Bilimli talaba mazkur xalqaro tanlovda "Zamonaviy ta'limni rivojlantirish" mavzusidagi ilmiy ishi bilan ishtirok etdi. Ushbu tadqiqot natijasida yosh tadqiqotchi "Yilning eng yaxshi yosh olimi" deb topildi. Bunday yuksak cho'qqilarni zabt etish yosh avlod uchun ilhom manbai bo'lib xizmat qiladi [1]. Bunday yutuqlar, albatta, Yangi O'zbekistonimiz ko'rkiga ko'rk bag'ishlaydi.

Xulosa qilib aytganda, yoshlarning bo'sh vaqtini samarali o'tkazish, ularni ajdodlarimizning boy merosi bilan yaqindan tanishtirish, ona zaminga muhabbat va iftixor tuyg'ulariga yechim topish

maqsadida. Yoshlarga oid siyosat sohasida amalga oshirilayotgan ishlarni tahlil qilar ekanmiz, davlat va yoshlar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik sifatini oshirish borasida katta ishlar amalga oshirilganini ta'kidlash o'rinli bo'lardi. Yoshlar mamlakatimizning barcha soha va sohalariga jalb etilgan. Yigit-qizlar bilan ishlash bo'yicha ham alohida tashkilotlar tuzilib, ularning bilim olishi, har tomonlama kamol topishi uchun sharoit yaratilmoqda. Bu sa'y-harakatlarning barchasi albatta o'z samarasini beradi. Zero, Yangi O'zbekiston yoshlar mamlakati, Vatanning yanada gullab-yashnashiga aynan ular mas'uldir.

References:

1. Криминалогия: Дарслик / З.С.Зарипов, Ю.С.Пулатов, Г.А.Аванесов ва бош; проф З.С.Зарипов тахрири остида. -Т.: Узбекистан Республикаси ИИБ Академияси, 2019.
2. Бобомуродова Н.Б. (2022). Криминологическая характеристика личности несовершеннолетнего преступника // Вестник науки и образования. No 1.
3. Шарипов М.М. Личность несовершеннолетнего преступника // Вестник ВИПК МВД России. 2021. No 2.
4. Obidjonov, U., & Nosirova, D. (2022). YANGI O'ZBEKISTONDA AHOLI O'RTASIDA HUQUQIY MADANIYATNI YUKSALTIRISH. Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya: Nazariy va amaliy izlanishlar, 1(22), 33-36.
5. Nabievna, N. D. (2022). Comparative Analysis of Uzbek-English Traditional Lexicon. Pindus Journal of Culture, Literature, and ELT, 2(2), 119-124.
6. Nosirova, D., & Nasirdinov, S. (2022). HORIJIY TILLARNI BILISH KELAJAKKA YO'L. Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture, 2(12), 113-116.
7. Dilduza, N. (2022). BOSHLANG'ICH SINF O 'QUVCHILARIGA XORIJIY TILLARNI O'RGATISH JARAYONIDA TURLI INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH USULLARI. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 1(2), 320-325.
8. Abdurasulov, M., Rasulov, S. B., & Nosirova, D. N. (2022). LAWS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN ON APPEALS OF INDIVIDUALS AND LEGAL ENTITIES. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2(5), 412-416.
9. Nosirova, D. (2022). OILADA HUQUQIY TARBIYANI SHAKLLANTIRISH. Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot, 1(22), 77-80.

- 10.** Komilov, J., Isaeva, G., Jonzokova, S., Nosirova, D., & Suleymanova, R. (2021). Innovative approaches of psychological training of young sportsmen to the competitions. *Ilkogretim Online*, 20(3).
- 11.** Nosirova, D. N. (2022). ZAMONAVIY JAMIYATDA MULOQOT MADANIYATI VA UNING XUSUSIYATLARI. *Central Asian Academic Journal of Scientific Research*, 2(5), 13-18.
- 12.** Nosirova, D. N. (2022). FAN, IQTISODIYOT VA TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR, SUN'IY INTELLEKT. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(5-2), 923-927.
- 13.** Dilfuza, N., & Nozima, S. (2022). JAHON VA FRANSUZ ADABIYOTSHUNOSLIGIDAGI MASAL JANRI TADQIQI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 1(3), 388-397.
- 14.** NOSIROVA, D. (2023). LEGAL EDUCATION IS THE BASIS OF LEGAL CULTURE. *Current approaches and new research in modern sciences*, 2(1), 88-93.
- 15.** Nosirova, D. (2023). APPLICATION FORMS IN FAMILY COMMUNICATION. *Current approaches and new research in modern sciences*, 2(1), 37-41.
- 16.** Nosirova, D. (2022). WOMEN'S ROLE IN NATION BUILDING. *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences*, 1(7), 188-191.
- 17.** Nosirova, D. (2022). LEGAL EDUCATION IS THE BASIS OF LEGAL CULTURE. *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences*, 1(6), 14-19.
- 18.** Maripova, M., & Nosirova, D. (2022). KORUPSIYA YURTIMIZ TARAQQIYOTINING KUSHANDASI. *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences*, 1(6), 172-174.
- 19.** O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-son qarori. - Toshkent. 2001. - 9.T. "O'zbekiston".